G. TOPÎRCEANU

Rapsodii de toamnă

EDITURA TINERETULUI

G. TOPÎRCEANU

Rapsodii de toamnă

ILUSTRAŢII DE MARCELA CORDESCU

1957
EDITURA TINERETULUI

I

A trecut întîi o boare
Pe deasupra viilor,
Şi-a furat de prin ponoare
Puful păpădiilor.

Cu acorduri lungi de liră
I-au răspuns fîneţele.
Toate florile şoptiră,
Intorcîndu-şi feţele.

Un salcîm privi spre munte
Mîndru ca o flamură.
Solzii frunzelor mărunte
S-au zburlit pe-o ramură.

Mai tîrziu o coţofană
Fără ocupaţie
A adus o veste-n goană
Şi-a făcut senzaţie:

Cică-n munte, la povarnă,[2]
Plopii şi răsurile[3]
Spun că vine-un vînt de iarnă
Răscolind pădurile.

Şi-auzind din depărtare
Vocea lui tiranică,
Toţi ciulinii pe cărare
Fug, cuprinşi de panică...

Zvonul prin livezi coboară.
Colo jos, pe mlaştină,
S-a-ntîlnit un pui de cioară
C-un bîtlan de baştină.

Şi din treacăt îi aruncă
Altă veste stranie,
C-au pornit-o peste luncă
Frunzele-n bejanie!

II

Într-o clipă, alarmate,
Ies din şanţuri vrăbiile.
Papura pe lac se zbate
Legănîndu-şi săbiile.

Un lăstun, în frac, apare
Sus pe-un vîrf de trestie,
Ca să ţie-o cuvîntare
În această chestie.

Dar broscoii din răstoacă[4]
Îl insultă-n pauze
Şi din papură-l provoacă
Cu prelungi aplauze.

Lişiţele[5]-ncep să strige
Ca de mama focului.
Cocostîrci, pe catalige,
Vin la faţa locului.

Un ţînţar, nervos şi foarte
Slab de constituţie,
În zadar vrea să ia parte
Şi el la discuţie.

Cînd deodată un erete,[6]
Poliţai din naştere,
Peste baltă şi boschete
Vine-n recunoaştere

Cu poruncă de la centru
Contra vinovatului,
Ca să-l aresteze pentru
Siguranţa statului...

De emoţie, în surdină,
Subt un snop de bozie,
O păstaie de sulcină
A făcut explozie.

III

Florile-n grădini s-agită.
Peste straturi, dalia,
Ca o doamnă din elită
Îşi îndreaptă talia.

Trei petunii subţirele
Farmec dînd regretelor,
Stau de vorbă între ele:
– „Ce ne facem, fetelor?...“

Floarea-soarelui, bătrînă,
De pe-acum se sperie
C-au să-i cadă în ţărînă
Dinţii, de mizerie.

Şi cu galbena ei zdreanţă
Stă-n lumina matură,
Ca un talger de balanţă
Aplecat pe-o latură...

Intre gîze, fără frică,
Se re-ncep idilele.
Doar o gărgăriţă mică
Blestemîndu-şi zilele,

Necăjită cere sfatul
Unei molii tinere,
Că i-a dispărut bărbatul
În costum de ginere.

Imprejur îi cîntă-n şagă
Greierii din flaute.
Uf, ce lume, soro dragă!
Unde să-l mai caute?

L-a găsit sùbt trei grăunţe
Mort de inaniţie,[7]
Şi-acum pleacă să anunţe
Cazul la poliţie.

IV

Buruienele-ngrozite
De-aşa vremi protivnice,
Se vorbiră pe şoptite
Să se facă schivnice[8].

Şi cum ştie-o rugăciune
Doamna măsălariţă[9],
Tot soborul[10] îi propune
S-o aleagă stariţă.

Numai colo sus, prin vie,
Rumenele lobode
Vor de-acuma-n văduvie
Să trăiască slobode.

Vezi! de-aceea, mătrăguna
A-nvăţat un brusture
Să le spuie-n faţă una
Care-o să le usture!..

Jos, pe-un vîrf de campanulă
Pururea-n vibraţie,
Şi-a oprit o libelulă
Zborul plin de graţie.

Mic, cu solzi ca de balaur,
Trupu-i fin se clatină,
Juvaier de smalţ şi aur
Cu sclipiri de platină.

V

Dar deodată, pe coline
Scade animaţia[11]...
De mirare parcă-şi ţine
Vîntul respiraţia.

Zboară veşti contradictorii
Se-ntretaie ştirile...
Ce e? Ce e?... Spre podgorii
Toţi întorc privirile.

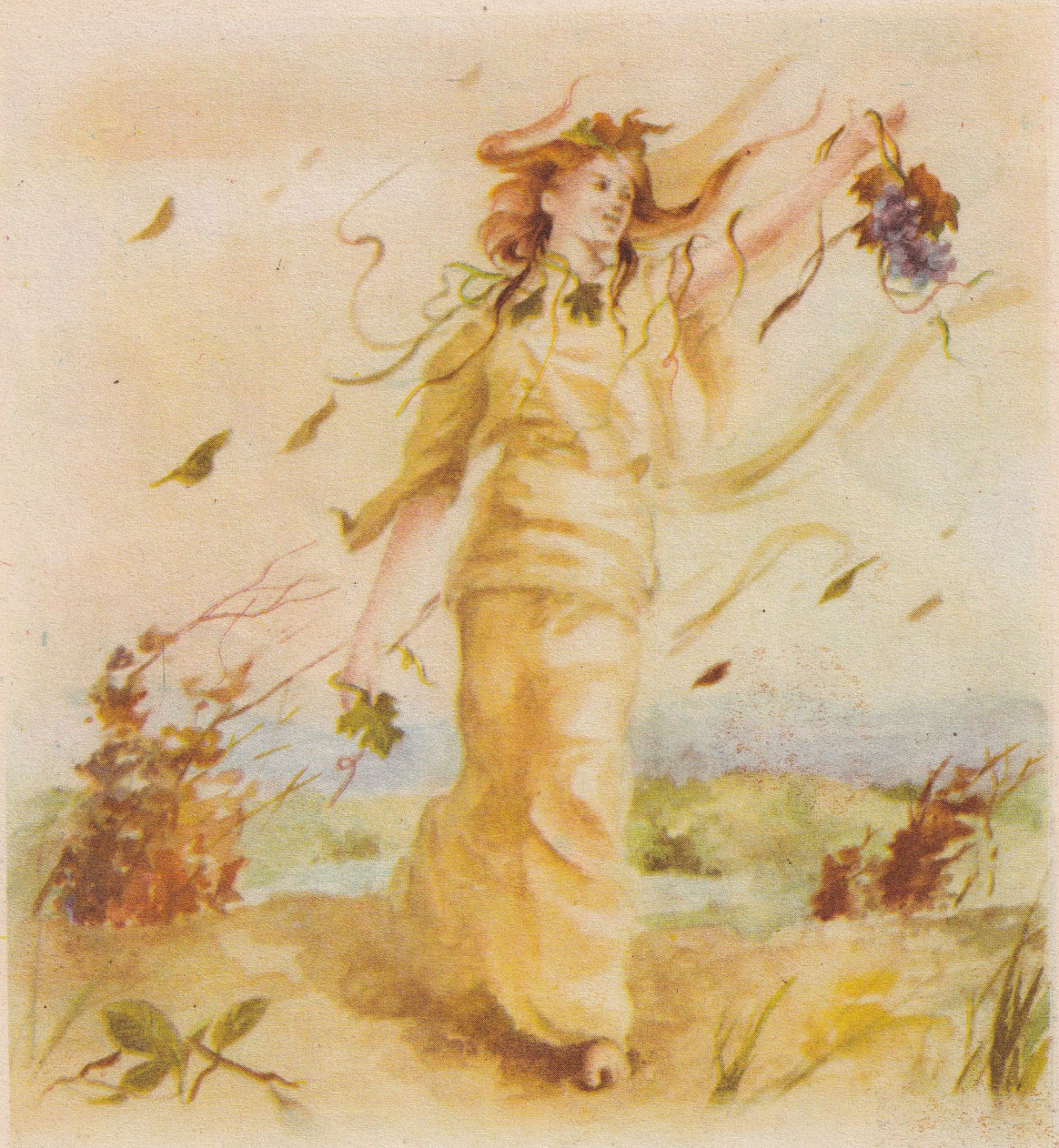

Iat-o!... Sus, în deal, la strungă
Aşternînd pămîntului
Haina ei cu trenă lungă
De culoarea vîntului,

S-a ivit pe culme Toamna,
Zîna melopeelor[12]
Spaima florilor şi Doamna
Cucurbitaceelor[13]...

Lung îşi flutură spre vale,
Ca-ntr-un nimb de glorie,
Peste şolduri triumfale
Haina iluzorie.

Apoi pleacă mai departe
Pustiind cărările,
Cu alai de frunze moarte
Să colinde zările.

. . . . . .

. . . . . .

Gîze, flori întîrziate!
Muza mea satirică
V-a-nchinat de drag la toate
Cîte-o strofă lirică.

Dar cînd ştiu c-o să vă-ngheţe
Iarna mizerabilă,
Mă cuprinde o tristeţe
Iremediabilă...[14]

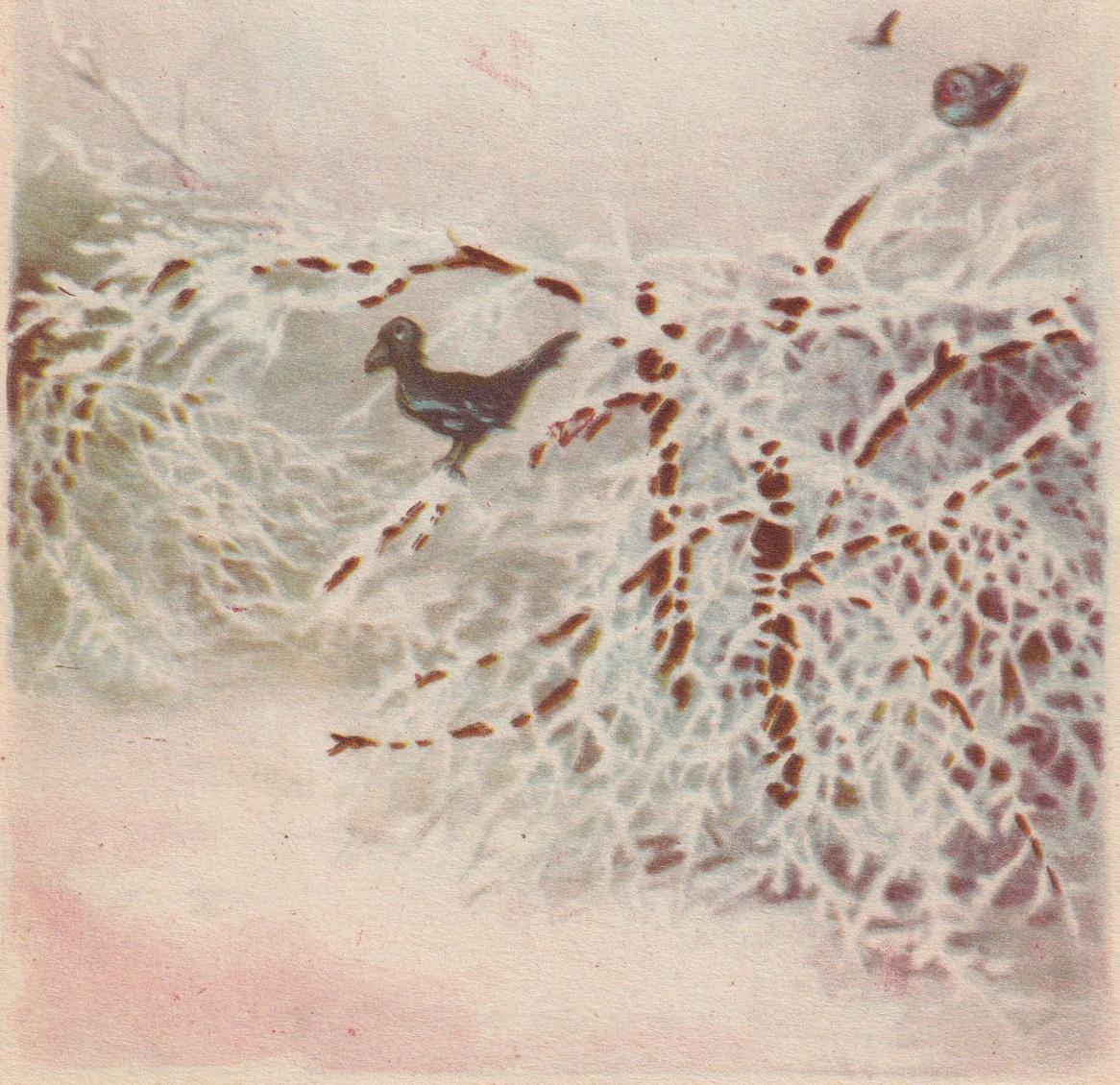

EXPLICAȚII LA CUVINTELE GRELE PE CARE LE ÎNTÎLNIȚI ÎN TEXT

1. Ponor — coastă prăpăstioasă.
2. Povarnă — locul unde se face țuica. Aici cu înțelesul de: pe dealuri, la vii.
3. Răsură — trandafir sălbatic, măceș.
4. Răstoacă — braț de rîu abătut din albia sa, pentru a se putea prinde pește.
5. Lișiță — pasăre de baltă, de culoare negricioasă.
6. Erete — pasăre de pradă.
7. Inaniție — slăbiciune pricinuită de lipsă de hrană.
8. Schivnică — călugăriță.
9. Măsălariță — plantă cu flori galbene și cu miros greu, foarte otrăvitoare.
10. Sobor — adunare.
11. Animație — însuflețire.
12. Melopee — melodie tristă.
13. Cucurbitacee — familie de plante, din care face parte dovleacul, pepenele.
14. Iremediabil — fără leac, care nu se mai poate îndrepta.

5 LEI

Nr. 2008
Redactor de carte: Ani Costin
Tehnoredactor: S. Malcas

Dat la cules: 25.XI.956. Bun de tipar 20.II.957
Tiraj: 40.110 ex. Hîrtie velină de 140 gr. m. p.
Coli de tipar: 3,5. Coli de editură 1,7. Ft.: 16/84×108. Com. editurii 2106. Ediție II. A. 05649.
Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare (8R).

Tiparul executat la Intreprinderea Poligrafică nr. 1, București